

napredak kroz financijske instrumente ESI fondova

Europski fond za regionalni razvoj

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti sufinancirani kroz Europske strukturne i investicijske fondove su održiv i učinkovit način ulaganja u rast i razvoj ljudi i poduzeća u državama članicama i regijama EU. Ovi financijski instrumenti podržavaju širok raspon razvojnih ciljeva na dobrobit velikog broja raznovrsnih korisnika s mogućnošću ponovnog korištenja financijskih sredstava za daljnja ulaganja.

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od Europskih strukturnih i investicijskih fondova koji doprinose pametnom, održivom i uključivom rastu te nastoje osnažiti gospodarsku, društvenu i teritorijalnu koheziju u EU regijama i gradovima.

Za razdoblje 2014.-2020., EFRR ima na raspolaganju ukupni proračun od gotovo 200 milijardi eura namijenjenih potpori gospodarskog rasta, stvaranju dodatnih radnih mjesta i smanjenju regionalnih nejednakosti.

Potpore EFRR-a mogu se pružiti putem bespovratnih sredstava te, sve više, kroz financijske instrumente.

Do kraja 2013.g., EFRR je isplatio više od 9 milijardi eura kroz financijske instrumente zajmova, jamstava i ulaganja u vlasnički kapital u gotovo svim državama članicama EU. Više od 200.000 pojedinaca i tvrtki dobilo je potporu za razvoj poslovanja, urbane projekte te ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Oko 90% ovih potpora za razvoj poslovanja bilo je usmjereno na male i srednje velike tvrtke.

Financijski instrumenti

- predviđaju povrat sredstava;
- su revolvirajući, to jest povrat sredstava se koristi uvijek iznova u istom području;
- su prikladni za financijski održive projekte, to jest za one kod kojih se očekuje stvaranje dovoljno prihoda ili ušteda kako bi mogli vratiti primljenu potporu;
- su osmišljeni da privuku zajednička ulaganja iz drugih izvora financiranja uključivo i privatna ulaganja, kako bi povećali iznos dostupnih izvora financiranja u sektorima/područjima gdje postoji problem pristupa sredstvima;
- mogu imati oblik zajmova, jamstava ili ulaganja u vlasnički kapital;
- mogu pružiti potporu i na strani razvoja ponude, doprinoseći razvoju tržišta;
- mogu biti korišteni kao nadopuna bespovratnim sredstvima; i
- mogu biti upravljani od strane nacionalnih ili regionalnih banaka, međunarodnih organizacija kao što su Europska investicijska banka ili Europski investicijski fond, financijskih posrednika i od strane upravljačkih tijela (samo za zajmove i jamstva).

Prepoznajući prednosti financijskih instrumenata njihova je primjena za razdoblje 2014.-2020. proširena na **sve tematske ciljeve** te se očekuje daljnje povećanje intenziteta korištenja uslijed unaprijeđenih i prilagodljivijih mogućnosti primjene.

Financijske instrumente sufinancirane od strane EFRR-a **moguće je koristiti za sve prioritete ulaganja navedene u operativnim programima EFRR-a država članica i regija**, pod uvjetom da ciljaju na **uočene nedostatke na tržištu**, odnosno područja gdje banke nisu spremne davati zajmove i/ili gdje privatni sektor nije spreman ulagati (primjerice gdje tržište ne nudi dovoljno kapitala za MSP-ove/start-up tvrtke, gdje nisu raspoloživa dostatna financijska sredstva za visoko rastuće tvrtke ili gdje su zajmovi komercijalnih banaka ograničeni ili se nude pod uvjetima koje tvrtke ne mogu zadovoljiti).

Financijski instrumenti mogu stoga doprinijeti postizanju širokog niza prioriteta ulaganja EFRR-a, kao što su primjerice:

- promicanje poslovnih ulaganja u istraživanje i razvoj;
- širenje primjene širokopojsnih mreža i uvođenje mreža visokih brzina prijenosa, razvoj IKT proizvoda, usluga i e-trgovine;
- jačanje kapaciteta MSP-a za rast i uključivanje u inovacijske procese, uključivo i kroz razvoj novih poslovnih modela;
- promicanje proizvodnje i distribucije obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u poduzećima, javnoj infrastrukturi i stanogradnji;
- ulaganja u prilagodbe za klimatske promjene;
- ulaganja u sektore otpada i voda;
- unaprjeđenje urbanog okoliša, uključivo i obnova „brownfield“ lokacija;
- potpora industrijske tranzicije prema nisko-ugličnom gospodarstvu; te
- promicanje multimodalnog i okolišno prihvatljivog transporta i regionalne mobilnosti.

Pored toga, budući se EFRR potpore trebaju fokusirati na nekoliko ključnih prioriteta područja, poznatih kao “tematske koncentracije”, može se očekivati posebice značajna primjena financijskih instrumenata u područjima istraživanja i razvoja, potpore MSP, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Financijski instrumenti sufinancirani od strane EFRR-a stoga mogu biti korisni za **potporu širokom rasponu projekata**, od javne infrastrukture ili projekata proizvodnih ulaganja, do potpora za podizanje razine energetske učinkovitosti u kućanstvima.

Moguće je primijeniti **široki raspon financijskih instrumenata podržanih od strane EFRR-a**.

- **Zajmovi**, koji mogu biti dostupni tamo gdje se ne nude na komercijalnoj osnovi (primjerice od banaka), ili se mogu nuditi po povoljnijim uvjetima nego komercijalni zajmovi (primjerice s nižim kamatnim stopama, dužim razdobljima povrata ili s nižim kolateralom). Primjerice, beskametni zajmovi za start-up tvrtke mogu se ponuditi unutar odgovarajuće regije poduzetnicima koji nastoje razviti svoje MSP-ove.

- **Mikrokrediti**, kao mali zajmovi za pojedince kojima su inače nedostupne financijske usluge, a koji se često nude na kraće razdoblje, bez ili s niskom nižom vrijednošću kolaterala. Primjer može biti mikrokreditni fond koji nudi zajmove za potporu ciljnih skupina pojedinaca u nepovoljnom položaju, poduzetnike pojedince, partnerstva, poduzeća ograničene odgovornosti te poduzeća u uslužnom sektoru unutar pojedine regije.
- **Jamstva** kod kojih se zajmodavcima nudi osiguranje da će njihov kapital biti vraćen u slučaju da zajmoprimac nije u mogućnosti vratiti zajam. Primjerice, moguće je uspostaviti osiguranje jamstvenog kapitala za jamstveni portfelj nacionalnih agencija za razvoj MSP-a, na taj način u konačnici smanjujući troškove financiranja i olakšavajući pristup financiranju za MSP-ove u toj zemlji.
- **Ulaganja u vlasnički kapital**, gdje se kapital ulaže u zamjenu za potpuno ili djelomično vlasništvo tvrtke. Ulagач može preuzeti dio upravljačkih prava nad tvrtkom i može sudjelovati u dijeljenju dobiti tvrtke. Ovim se može osigurati venture ili rizični kapital kao i kapital za rane faze razvoja (seed ili start-up financiranje). Povrat ovisi o rastu i profitabilnosti poduzeća i stječe se kad ulagač proda svoje udjele u tvrtki drugom ulagaču ("exit") ili kroz inicijalnu javnu ponudu (IPO). Sufinancirani regionalni fondovi venture kapitala, primjerice, uspješno su ulagali u sektore kao što su bio-znanosti, IT/komunikacije, industrija/transport, trgovina i energija/tehnologije za okoliš.

Financijski instrumenti mogu se također nuditi u kombinaciji s bespovratnim sredstvima i drugim oblicima potpore. Često je nužno unaprijediti spremnost za ulaganja kao preduvjet privlačenja investicijskih fondova. Savjetodavne i druge potpore mogu biti podržane bespovratnim sredstvima kroz EFRR.

Financijski instrumenti sufinancirani kroz EFRR mogu stvoriti značajne dugoročne doprinose razvoju tržišta kroz razvoj i potporu na strani ponude, potičući i podupirući komercijalno održive proizvode te otvarajući nove tržišne mogućnosti. Ovim se također stvaraju mogućnosti za ulagače i financijske posrednike budući da projekti mogu na ovaj način postati privlačniji za ulaganja zbog dostupnosti financijskih instrumenata uz potporu javnog sektora i s tim povezanom podjelom rizika.

Za više informacija

Za informacije o financijskim instrumentima i regionalnim politikama:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

O referentnom vodiču za upravljačka tijela o financijskim instrumentima u programima ESI fondova:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Za informacije o ex-ante metodologiji evaluacije financijskih instrumenata:

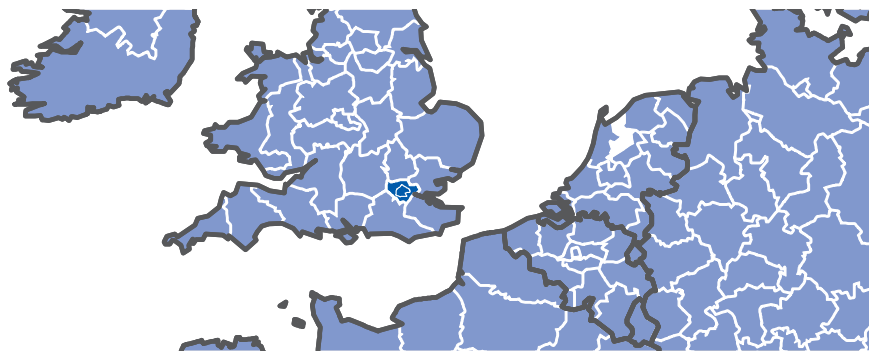
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Za 'fi-compass' web stranicu, platformu za savjetodavne usluge o financijskim instrumentima u okviru ESI fondova:

<http://www.fi-compass.eu/>

Za legislativu vezanu za Europske strukturne i investicijske fondove:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/legislation/regulations/

Londonski zeleni fond

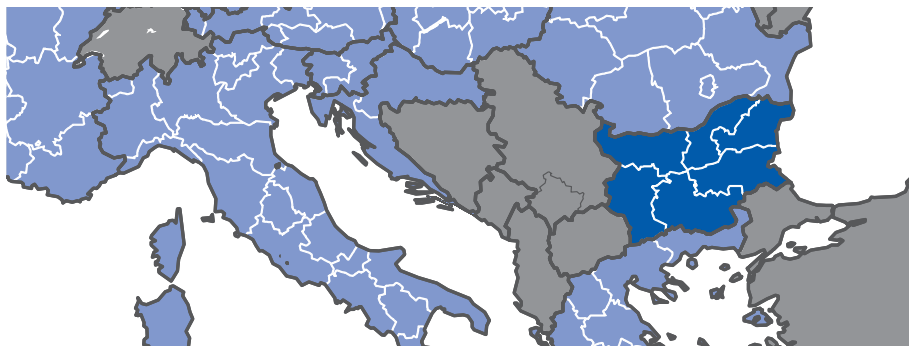
479 milijuna eura
Uključivo 71 milijun eura iz EFRR-a
Zajam, ulaganje u vlasnički kapital, jamstvo
Energetska učinkovitost i otpad
Velika Britanija

... potpora Londonu u tranziciji prema nisko-ugljičnoj ekonomiji ...

Londonski zeleni fond cilja na ulaganja u energetska učinkovitost, otpad i zeleniju socijalnu stanogradnju. Uspostavljen je kako bi utjecao na tržišne nedostatke koji projekte (ili djelove projekata) čine prerizičnima za privatni sektor, primjerice neizvjesna tržišna potražnja, nove ili tehnologije u nastajanju, ili neobično dugo razdoblje povrata ulaganja.

Prognoze učinaka predviđaju stvaranje više od 2.000 radnih mjesta, 215.000 tona godišnjih ušteda CO₂ te 330.000 tona godišnje manje otpada na odlagalištima.

Ovaj primjer oslikava prilagodljivost strukture „holding“ fonda kako bi se proširile opcije isporuke i kako bi financijski instrument mogao privući dodatne resurse i omogućiti veći doprinos iz privatnog sektora.

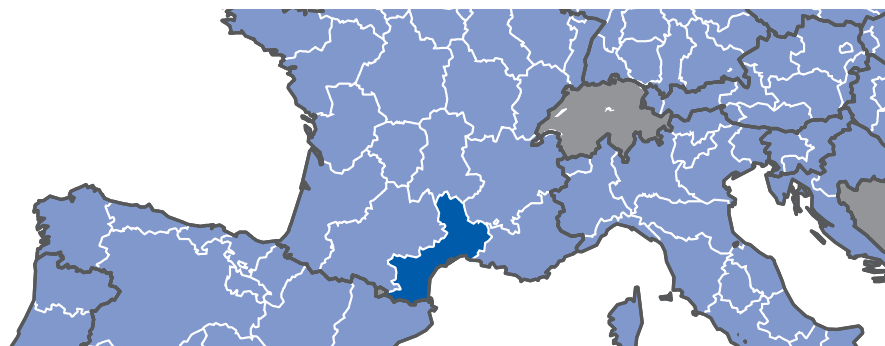
Jamstveni portfelj za prvi gubitak

60 milijuna eura
Uključivo 51 milijun eura iz EFRR-a
Jamstvo
MSP
Bugarska

... smanjenje jaza u komercijalnom financiranju zbog nedostatnih kolaterala MSP-a ...

Jamstveni portfelj za prvi gubitak u Bugarskoj cilja na smanjenje odbojnosti bankarskog sektora prema riziku financiranja MSP-a i s tim povezanim visokim vrijednostima traženih kolaterala. Jamstva koja se nude lokalnim bankama rezultiraju nižim kamatnim stopama i nižim zahtjevima za kolateralima za MSP, prekidajući začarani krug „nema kredita - nema ulaganja - nema rasta - nema povjerenja“. Fond će omogućiti uspostavu kreditnog portfelja većeg od 300 milijuna eura.

Od 2011. pomogao je jamstvima više od 4.000 MSP-ova na tržištu koje tradicionalno nerado podupire mikro-poduzeća, visoko rizične projekte ili inovativna rješenja. Ovaj primjer ilustrira na koji način jamstva mogu povećati kreditiranje privatnog sektora.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 milijuna eura
Uključivo 5,5 milijuna eura iz EFRR-a
Ulaganja u vlasnički kapital
MSP-ova
Francuska

... unaprjeđenje inovacija, rasta i konkurentnosti regionalnog gospodarstva ...

JEREMIE Languedoc-Roussillon ulaže u vlasnički kapital s fokusom na mlade tvrtke s visokim potencijalom, posebice u informacijskim tehnologijama i sektoru zdravlja. Holding fond dodatno nudi zajmove i jamstva za tvrtke u različitim fazama njihovog razvoja.

21 tvrtka je imala korist od ulaganja u vlasnički kapital od 2010., od čega su dvije napravile korak dalje u privlačenju kapitala s burze.

Ovaj primjer oslikava kako financijski instrument može privući značajna dodatna privatna ulaganja i ubrzati rast regionalnih MSP-ova.

---

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg